

Gus Martin

terörizm

Kavramlar ve Kuramlar

Çevirmenler: İhsan Çapcıoğlu - Bahadır Metin

Martin, Gus

Terörizm: Kavramlar ve Kuramlar

Essentials of Terrorism: Concepts and Controversies (4th ed.)

Çevirmen: İhsan Çapcıoğlu / Bahadır Metin

Adres Yayınları® / 47

1. Baskı: Mart 2017

ISBN13: 978-975-250-053-2

© 2017, Adres Yayınları®

© 2016, SAGE Publications, Inc.

Bu kitap ilk olarak İngilizcede, hak sahibi *SAGE Publications, Inc.* tarafından ABD, İngiltere ve Yeni Delhi'de *Essentials of Terrorism: Concepts and Controversies* ismiyle yayınlanmıştır. Kitabın hiçbir bölümü yayıncısının yazılı izni olmaksızın basılamaz veya dijital ortamlarda çoğaltılamaz ve paylaşamaz.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publisher.

Yayın Editörü: Hasan Yücel Başdemir

İç Tasarım: Emre Turku

Kapak Tasarımı: Mesut Koçak

Baskı: Tarcan Matbaası

Adres: Zübeyde Hanım Mah. Samyeli Sok. No: 15, İskitler, Ankara

Telefon: (312) 384 34 35-36 | Faks: (312) 384 34 37 | Sertifika No: 25744

LiBeRtE
yayıncı grubu

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara

Telefon: (312) 230 87 03 | Faks: (312) 230 80 03

E-mail: info@liberte.com.tr | Web: www.liberte.com.tr

Sertifika No: 16438

Adres Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

Gus Martin

C. Augustus (Gus) Martin, Kaliforniya Devlet Üniversitesi, Dominguez Hills'de Adli Ceza Yönetimi Profesörü olarak terörizm ve aşırılıkçılık konusunda düzenli olarak dersler vermektedir. Aynı zamanda İnsan Kaynakları Yönetimi Başkan Yardımcısı, İşletme ve Kamu Politikaları Dekan Vekili, Fakülte İşlerinden Sorumlu Başkan Yardımcısı ve Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları Bölümü Başkanı olarak görev yapmaktadır. Akademik kariyerine Pittsburgh Üniversitesi Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler lisansüstü öğretim üyesi olarak başlamış ve burada Adalet Yönetimi Profesörü olmuştur. Halen yürüttüğü araştırmalar ve mesleki ilgi alanları terörizm, aşırılıkçılık, iç güvenlik, adalet yönetimi ve çocuk adaletidir.

Dr. Martin, akademiye katılmadan önce avukatlık yapmış ve kamu konutları üzerine program direktörlüğü yürütmüştür. Ayrıca başsavcı danışmanı, İlaç Politikası Komisyonu Başkanı, Hükümetler Arası Kolluk Kuvveti Koordinasyon Komitesi ve Narkotik Grev Gücü irtibat görevlisi olarak çalışmıştır. Dr. Martin dış politika, dış yardım, insan hakları, konut, eğitim, sosyal hizmetler ve yoksulluk alanlarında araştırmalar ve değerlendirmeler yapmış; mevzuat taslakları hazırlamıştır.

Yazarın Bazı Kitapları

Essentials of Terrorism: Concepts and Controversies (2016)

Understanding Terrorism: Challenges, Perspectives, and Issues (SAGE, 2015)

Understanding Homeland Security (SAGE, 2014)

The SAGE Encyclopedia of Terrorism, Second Edition (SAGE, 2011)

Terrorism and Homeland Security (SAGE, 2011)

The New Era of Terrorism: Selected Readings (SAGE, 2004)

Juvenile Justice: Process and Systems (SAGE, 2005)

İÇİNDEKİLER

EDİTÖR NOTU **15**

ÖNSÖZ **19**

ANA BÖLÜM I: TERÖRİZMİ ANLAMAK

BÖLÜM 1 / TERÖRİZMİN TANIMI **27**

SİYASAL AŞIRILIKÇILIĞI ANLAMAK **28**

Aşırılıkçılığı Tanımlamak28

Şiddet Yanlısı Aşırılıkçıların Ortak Özellikleri29

Aşırılıkçıların Dünyası30

RESMÎ VE GAYRÎ RESMÎ TANIMLAR **31**

Resmî Tanımların Örneklendirilmesi32

Birleşik Devletlerde Terörizmi Tanımlamak33

Terörizm Türleri34

TERÖRİST HEDEFLERİ ANLAMAK **34**

Tipik Hedefler35

TERÖRİST Mİ? ÖZGÜRLÜK SAVAŞÇISI MI? **37**

Perspektif 1: Dört Teklif37

Perspektif 2: Bir Terörist Ortamda Katılımcılar40

Perspektif 3: Terörizm mi? Özgürlük Savaşı mı?42

SİYASAL ŞİDDET MATRİSİ	42
<i>Bir Tanımsal İkilem:</i>	
<i>Savaşçılar, Savaşçı Olmayanlar ve Güç Kullanımı</i>	43
<i>Savaşçı Olanlar ve Savaşçı Olmayanlar</i>	43
<i>Hedef Ayırt Etmeyen Güç ve Ayırt Edici Güç</i>	43
BÖLÜM 2 / TARİHSEL PERSPEKTİFLER VE İDEOLOJİK KÖKLER	49
<i>Terörizmle İlgili Tarihsel Perspektifler</i>	49
<i>Antik Çağ</i>	50
<i>Roma Çağı</i>	50
<i>Eskiçağda ve Ortaçağda Ortadoğu</i>	51
<i>Karanlık Çağlar</i>	51
<i>Fransız Devrimi: Modern Terörizme Giriş</i>	51
<i>On Dokuzuncu Yüzyıl Avrupası: Soldan İki Örnek</i>	52
<i>Modern Çağ</i>	53
TERÖRİZMİN İDEOLOJİK KÖKLERİ	54
<i>Klasik İdeolojik Süreklilik: Fransız Devrimi Örneği</i>	54
<i>Bir İdeolojik Analiz: Aşırı Soldan Aşırı Sağa</i>	55
<i>Pratikte İdeoloji: Anarşizmden Faşizme</i>	57
11 EYLÜL 2001 VE YENİ TERÖRİZM ÇAĞI	62
<i>11 Eylül 2001</i>	63
<i>Yeni Terörizm</i>	65
BÖLÜM 3 / TERÖR ŞİDDETİNİN NEDENLERİ	73
ADALETSİZLİĞİN SONUCU OLARAK SİYASAL ŞİDDET	74
<i>Terörizmin Sosyolojik Açıklamaları:</i>	
<i>Gruplar Arası Çatışma ve Kolektif Şiddet</i>	74
<i>Terörizmin Psikolojik Açıklamaları: Akılcılık ve Terörle Mücadele</i>	76
<i>Terörizmin Kriminolojik Açıklamaları: Siyasal Suçluluk Yolunda</i>	79
STRATEJİK SEÇİM OLARAK SİYASAL ŞİDDET	81
<i>Devrim Yapmak: Siyasal İrade Davranışları</i>	81
<i>Algı ve Kültürel Bağlantının Kesilmesi:</i>	
<i>Terörle Mücadeledeki Düşmanlar</i>	84
SİYASAL ŞİDDET İÇİN AHLÂKÎ GEREKÇELER	85
<i>Teröristlerin Ahlâkî İnanışları</i>	85
<i>İyinin ve Kötünün Basitleştirilmiş Tanımı</i>	86
<i>Ütopya Arayışı</i>	88
<i>Kendini Feda Etmenin Kuralları</i>	88

BÖLÜM 4 / TERÖR ŞİDDETİ VE MEDYANIN ROLÜ 97

MEDYANIN ROLÜNÜ ANLAMAK	97
<i>Kitle İletişimi ve Teröristlerin Mesajı</i>	98
<i>Yazılı Medya</i>	99
<i>Radyo</i>	99
<i>Televizyon</i>	99
<i>İnternet ve Sosyal Medya</i>	100
<i>Kitle İletişimi ve “Yeni Medya”</i>	100
<i>Terörizmi Haber Yapmak</i>	101
YENİ BİR SAVAŞ ALANI: BİLGİ AVANTAJI İÇİN SAVAŞ	103
<i>Pratik Değerlendirmeler: Medyayı Kullanmak</i>	103
<i>Bilgi Güçtür: Bir Silah Olarak Medya</i>	105
<i>Yeni Savaş Alanındaki Sorunlar: Direniş Riski</i>	107
<i>Basın Özgürlüğü ve Medyayı Denetlemek</i>	108

ANA BÖLÜM II: TERÖR ORTAMLARI

BÖLÜM 5 / DEVLET TERÖRİZMİ 115

DEVLET TERÖRİZMİNE İLİŞKİN PERSPEKTİFLER	116
<i>Devlet Destekli Terörizmi Anlamak: Devletin Himayesi ve Yardımları</i>	116
<i>Devlet Desteği: Himaye Modeli</i>	117
<i>Devlet Desteği: Yardım Modeli</i>	119
YURTIÇİNDE DEVLET TERÖRİZMİ	121
<i>Devlet Otoritesini Meşrulaştırmak</i>	122
<i>Yurtiçinde Devlet Otoritesi</i>	122
<i>Resmi Olmayan Baskı:</i>	
<i>Huzuru Korumak İçin Yurtiçi Devlet Terörizmi</i>	123
<i>Politika Olarak Baskı: Resmi Yurtiçi Devlet Terörizmi</i>	124
<i>Kitlesel Baskı: Soykırım Yapan Devlet Terörizmi</i>	125
DIŞ POLİTİKA OLARAK TERÖRİZM	128
<i>Ahlaki Destek: Politik Sempatik Destek</i>	131
<i>Teknik Destek: Lojistik Yardım Desteği</i>	132
<i>Seçici Katılım: Olaylara Özgü Destek</i>	132
<i>Aktif Katılım: Ortak Operasyonlarda Destekleyici Sponsorluk</i>	133

BÖLÜM 6 / MUHALİF TERÖRİZMİ 139

ŞİDDET YANLISI MUHALEFETLE İLGİLİ PERSPEKTİFLER	141
--	------------

<i>Devrimci Muhalif Terörizm: Açık Dünya Vizyonu</i>	142
<i>Nihilist Muhalif Terörizm: Devrim Uğruna Devrim</i>	142
<i>Milliyetçi Muhalif Terörizm: Bir Halkın Özlemleri</i>	143
<i>Devrimciler, Nihilistler ve Milliyetçiler: Özgürlük Savaşçıları mı?</i>	144
MUHALİF TERÖRÜN UYGULANMASI	144
<i>Kavram: Asimetrik Savaş</i>	144
<i>Devlet Karşıtı Muhalif Terörizm</i>	147
<i>Çatışmanın Yoğunluğu: Devlet Karşıtı Terör Ortamları</i>	147
<i>Grup Terörizmi</i>	149
<i>Yenilgi Düşünülemez: Teröristlerin Zafere Olan İnançları</i>	152
TERÖRİST HEDEFLER VE SİLAHLAR	155
<i>Hedeflerin Sembolizmi</i>	155
<i>Eski ve Yeni Silahlar</i>	156
MUHALİFLER VE YENİ TERÖRİZM	161
<i>Yeni Muhalif Terörist Ahlâkı</i>	161
<i>Terörist Hücreler ve Yalnız Kurtlar: Yeni Savaş İçin Yeni Modeller</i> ..	164
BÖLÜM 7 / DİNİ MOTİFLİ TERÖRİZM	173
DİNİ MOTİFLİ ŞİDDET ÜZERİNE TARİHSEL PERSPEKTİFLER	174
<i>Yahudi-Hristiyan Antik Çağı</i>	174
<i>Haçlı Seferleri</i>	175
<i>Haşhaşiler</i>	177
<i>Bir Gizli Cinayet Kültü</i>	177
<i>Modern Arap Aşırılıkçılığı</i>	178
<i>Kült Örneği: Uganda'da Mistisizm ve İsyan</i>	179
<i>Dinsel Günah Keçisi Örneği: Bilge Siyon Liderlerinin Protokolleri</i> ..	179
DİNİ MOTİFLİ TERÖRİZMİN UYGULANMASI	181
<i>Cihadı Birincil Dini Neden Olarak Anlamak: Bir Gözlem ve Uyarı</i> ..	181
<i>Devlet-Destekli Dini Motifli Terörizm</i>	181
<i>Modern Çağda Muhalif Dini Motifli Terörizm</i>	184
EĞİLİMLER VE TAHMİNLER	192
BÖLÜM 8 / ULUSLARARASI TERÖRİZM	199
ULUSLARARASI TERÖRİZMİ ANLAMAK	200
<i>Yayımla Etkisi</i>	201
<i>Belirsiz Uluslararası Etkiler</i>	203
<i>Uluslararası Terörizmin Nedenleri</i>	204
ULUSLARARASI TERÖR AĞLARI	209

Uluslararası Terör Ortamları.....	209
YENİ TERÖRİZMİN ULUSLARARASI BOYUTU	211
<i>Hareket Örneği: Savaşta Afgan Araplar</i>	211
<i>Örgüt Örneği: El Kaide ve Uluslararası Terörizm</i>	213
<i>Savaş Zamanı Örneği: Irak'ta Terör Şiddeti</i>	216

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE YURTIÇİ TERÖRİZM **221**

BİRLEŞİK DEVLETLERDE SOL KANAT AŞIRILIĞI	222
<i>Siyah Gücün Yükselişi</i>	224
<i>Yeni Solun Yükselişi</i>	225
BİRLEŞİK DEVLETLERDE SOL KANAT TERÖRİZMİ	225
<i>Kuşaklar Boyu İsyan: Yeni Sol Terörizmi</i>	226
<i>Sivil Çatışma: Solda Etno-Milliyetçi Terörizm</i>	229
<i>Devrim Devam Ediyor: Aşırı Solcular</i>	231
<i>Solda Tek-Konu Şiddeti</i>	232
BİRLEŞİK DEVLETLERDE SAĞ KANAT AŞIRILIĞI	233
<i>Dini Politika ve Hristiyan Sağ</i>	233
<i>Hükümet Karşısı Vatanseverlerin Yükselişi</i>	233
<i>İrkçi Üstünlük: Yeni Başlangıçlarda Eski Bir Sorun</i>	234
<i>İrkçi Mistisizm</i>	234
<i>İrk ve Kitab-ı Mukaddes: Hristiyan Kimliği Yaratılış Miti</i>	236
BİRLEŞİK DEVLETLERDE SAĞ KANAT TERÖRİZMİ	237
<i>Yerli İrkçilik: Ku Klux Klan Mirası</i>	237
<i>İrkçi Mistisizm: Neo-Nazi Terörizmi</i>	240
<i>Vatansever Tehditler</i>	241
<i>Asıl Mesele: Ahlakçı Terörizm</i>	242

ANA BÖLÜM III: TERÖRİST SAVAŞ ALANI

BÖLÜM 10 / TERÖRLE MÜCADELE VE TERÖRİZMLE SAVAŞ **249**

GÜÇ KULLANIMI	251
<i>Maksimum Güç Kullanımı: Bastırma Mücadeleleri</i>	252
<i>Gölgelerde Savaş, Bölüm 1: Zorlayıcı Gizli Operasyonlar</i>	253
<i>Gücün Cerrahi Kullanımı: Özel Operasyon Güçleri</i>	255
SAVAŞ DIŞINDAKİ OPERASYONLAR: BASTIRMA SEÇENEKLERİ	258

<i>Gölgelerde Savaş, Bölüm 2: Şiddet İçermeyen Gizli Operasyonlar.</i>	258
<i>Düşmanı Bilmek: İstihbarat</i>	261
<i>Hedefi Zorlaştırmak: Gelişmiş Güvenlik</i>	262
<i>Uzun Süreli Baskı: Ekonomik Yaptırımlar</i>	263
SAVAŞ DIŞINDAKİ OPERASYONLAR: UZLAŞMACI SEÇENEKLER	263
<i>Akılcı Diyalog: Diplomatik Seçenekler</i>	264
<i>Şikayetlere Yanıt Vermek: Sosyal Reform</i>	266
<i>İstediklerini Vermek: Uzlaşmacı Seçenekler</i>	267
HUKUKİ CEVAPLAR	267
<i>Hukuki Yaptırım ve Terörle Mücadele</i>	268
<i>İç Hukuk ve Terörle Mücadele</i>	268
<i>Uluslararası Hukuk: Dünya Toplumunun Hukuki Cevapları</i>	270
BÖLÜM 11 / İÇ GÜVENLİK	279
İÇ GÜVENLİK PERSPEKTİFİ	279
<i>Yerli Dini Motifli Terör Örgütlerinin Tehdidi</i>	280
<i>Kriz ve İç Güvenlik</i>	284
BİRLEŞİK DEVLETLERDE İÇ GÜVENLİK	289
<i>Terörle Mücadele Kanunları</i>	289
<i>İç Güvenlik Kurumları</i>	291
<i>Kolluk Kuvvetleri ve Bürokrasi: Federal Bağlam</i>	291
<i>ABD İstihbarat Topluluğu: Misyon ve Sorunlar</i>	294
SİVİL ÖZGÜRLÜKLER VE İÇ GÜVENLİK	297
<i>Güvenlik ve Özgürlük</i>	297
<i>Sivil Özgürlüklerin ve İç Güvenliğin Dengelenmesi</i>	300
<i>Güvenliği Sağlamak</i>	303
BÖLÜM 12 / GELECEKTEKİ EĞİLİMLER VE TAHMİNLER	309
GELECEK NE GÖSTERİR?	310
<i>“Eski” Terörizm Nereye?</i>	311
<i>Yeni Tehditler</i>	311
<i>21. Yüzyılda Terör Ortamları</i>	311
<i>Çatışmalar Dünyası: Terörizmin Gelecekteki Kaynakları</i>	313
<i>Yüksek Teknoloji Terörizmi</i>	316
<i>Birleşik Devletlerde Uluslararası Terörizmin Geleceği</i>	319
<i>Birleşik Devletlerde Aşırı Solun Geleceği</i>	319
<i>Birleşik Devletlerde Aşırı Sağın Geleceği</i>	319

TERÖRLE MÜCADELEYİ YENİDEN DEĞERLENDİRMEK	320
<i>Hükümetin Yanıtları</i>	320
<i>Toplumsal Yanıtlar</i>	320
<i>Aşırılıkla Mücadele</i>	321
<i>Yeni Bir Savaşta Yeni Cepheler</i>	321
<i>Sürekli Güç Kullanımı</i>	322
<i>Teröristlerin Mali Operasyonlarıyla Mücadele</i>	322
<i>Terörle Mücadelede İzleme Teknolojileri</i>	323
<i>Uluslararası İşbirliği Örneği</i>	324

SÖZLÜK **329**

NOTLAR **355**

DİZİN **369**

Editör Notu

Türkiye, 1970'lerin ortasından beri fiili olarak terörle mücadele eden bir ülkedir. 1975'te kurulan **ASALA** terör örgütü, on altı farklı ülkede Türkiye Cumhuriyeti diplomatlarına karşı suikastlar düzenledi. Aynı yıllarda ülke içinde sağ-sol çatışması, terör eylemlerine dönüştü ve bu terörden doğan şiddet, binlerce insanın ölümüne yol açtı; ekonomik açıdan ülkeye büyük zararlar verdi ve 1980 askerî darbesine gerekçe yapıldı. **PKK**, 1984'te terör eylemlerine başladı; geçen 33 yıl içinde on binlerce insanın ölümüne sebep oldu; insanî ve malî açılardan ülkenin gelişmesine büyük zararlar verdi. **DHKP-C** ve **TİKKO** gibi terör örgütleri hem PKK'ya lojistik ve eylem desteği verdi hem de sivillere karşı yüzlerce eylem ve suikast gerçekleştirdi. 1990'lı yıllarda Türk-Kürt Hizbullahı, II. Körfez Savaşı'nın yarattığı belirsizlik ve şiddetten doğan ve 2014'ten sonraki terör saldırıları ile Türkiye'de yüzlerce sivilin ölümüne sebep olan DEAŞ ve son olarak 15 Temmuz 2016 Darbe girişimiyle açığa çıkan **Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ)** Türkiye'deki terör tehdidinin boyutlarını gözler önüne sermektedir.

Türkiye, kırk yıldan uzun süreden beri birçok terör örgütüyle mücadele etmektedir. Terör, sadece bir şiddet olayı değildir; onun insanî, tarihî, dinî, ideolojik, etnik, siyasi ve diplomatik birçok boyutu ve uzantıları vardır. Bu nedenle deneyimler, terörle mücadelenin sadece güvenlik önlemleri ile başarılı olmasının mümkün olmadığını göstermiştir. Kolluk güçlerinin yanı sıra istihbaratın, diplomasinin ve akademinin çözüm süreçlerine katkı sağlamasına; güncellenmiş stratejiler ve teknikler belirlenmesine ve farklı açılardan terör kronolojilerinin hazırlanmasına ihtiyaç vardır. Ciddi bir sorun olmasına ve çoklu mücadele yöntemlerine ihtiyaç duyulmasına rağmen Türkiye'de terörizm konusuna olan akademik ilgi sınırlıdır. Bunun birçok nedeni vardır: Birincisi, çalışmaların maliyetlerinin yüksek olmasıdır. İkincisi, terör örgütlerinin çalışmak isteyenlere karşı yönelttiği tehditlerdir. Üçüncüsü, kamu otoritesinin endişeleri nedeniyle ortaya çıkan baskılardır.

Çatışmanın fiili olarak yaşandığı yerde, terör konusunu çalışmak, dış etkilere uzak kalmak ve tarafsızlığı korumak zor görünmektedir. Bu durum, nitelikli terör çalışmalarının ortaya çıkmasını engellemekte ve terörle mücadelenin sınırlarını da daraltmaktadır. Oysa terör, çok yönlü bir olgudur ve ancak stratejileri, söylemleri, hedefleri, finansmanı, insan gücü, ideolojileri, uluslararası destekleri, sivil uzantıları, diğer suç örgütleri ile ilişkileri ve ara kurumlarıyla çok yönlü bağımsız çalışmalara konu edilerek kontrol altına alınabilir. Bunların her biri ile ilgili nitelikli çalışmalara ihtiyaç bulunmasına rağmen Türkiye’de yeterli çalışma bulunmamaktadır.

Bu açığı bir veya birkaç kitapla kapatmak mümkün değildir, ancak terör çalışması yapmaya yönelecek uzmanlar, genç araştırmacılar ve akademisyenler için başlangıç niteliğinde kitaplara ihtiyaç vardır. Bu kitaplar, araştırmacılar ve fiilen terörle mücadele içinde olanlar için saha bilgisi ve önlem stratejileri sağlar. Elinizdeki bu kitap, Türkçede terör sorununu kavramsal ve yönetsel açıdan ele alacak ve terör çalışmalarına yol gösterecek bir temel oluşturma amacıyla çevrilmiş; bu amaca uygun olarak terör üzerine başlangıç ve ders kitabı niteliğinde yazılmış birçok kitap arasından seçilerek Türkçeye çevrilmiştir.

Bu arada terör kitabı çevirmenin ne kadar zor olduğunu da müşahade etmiş olduk. Kitabın yazarı, terör gibi boyutları, nedenleri, finansmanı, failleri ve bağlantıları bütüncül olarak görülemeyen bir konuyu ele almakta ve bu esnada olaylar hakkında başvurduğu kaynakların sınırlı veya yanlış içeriğinin etkisiyle bilgi aktarmakta, yorumlar yapmakta ve kavramsallaştırmalara girişmektedir. Aslında kitabın tamamı için böyle bir durumun olduğunu söylemek zor. Yazar, olayların yorumlanmasında ve kavramsallaştırmalarda oldukça titiz davranmış ve hakkaniyet sınırlarını korumuştur. Okuyucular, bunun tanığı olacaktır. Ancak kitabın bazı bölümlerinde anlaşılması zor ve gerçekle uyumsuz yönler yer almaktadır. Örneğin 1992-1995 yılları arasında Bosna’da Sırp-ların etnik temizlik yaptığı, aynı zamanda Hırvatların ve Bosnalı Müslümanların da Sırp-lara karşı etnik temizliğe giriştiği ileri sürülmüştür. Bu iddia, Sırp-ların, eski Yugoslavya ordusunun ağır silahlarını kullanarak ve **Slobodan Milošević** başkanlığındaki Sırbistan hükümetinin açık desteğini alarak yapmış olduğu asimetric saldırılarla, küçük çaplı olaylar arasındaki orantısızlığı göz ardı etmektedir. Nitekim savaşın üzerinden geçen 22 yıla rağmen savaş sırasında **Sırp milisler** tarafından öldürülen Bosnalı Müslümanlara ait onlarca toplu mezarda binlerce sivilin cesedi ortaya çıkarılmıştır. Buna rağmen Sırp-lara ve Hırvatlara ait bu türden toplu mezarlara rastlanmamıştır.

Kitapta, terör örgütlerinin saldırı hedefleri yazılırken **Hamas**’ın “İsrail halkını” hedef aldığı ifade edilmekte, ancak PKK’nın “Türkiye hükümetini” hedef aldığı yazılmaktadır. PKK, 1993 yılında Kemaliye’nin Başbağlar köyünde gerçekleştirdiği ve 33 sivilin öldüğü eylem gibi kurulduğu günden beri sivil halka karşı onlarca saldırı ve intihar eylemi düzenlemiştir. Yine PKK’nın ilk eylemleri olan 1984’teki Erzurum saldırıları da dahil olmak üzere 2007 Ankara-Ulus saldırısı, 2008 Güngören saldırısı, 2011 Kumrular saldırısı ve daha onlarca saldırı doğrudan sivilleri hedef almıştır. Bu nedenle “halk” ve “hükümet” ayrımı gerçeklikten uzaktır. Yine Filistinli terör gruplarından sık sık bahsedilmekte, ancak sivillere karşı saldırı düzenleyen Haganah, İrgun, Stern, **Ey-Al**, Machteret Yehudit gibi İsraili terör örgütlerine yer verilmemekte; İbrahim Camii gibi saldırılar, bireysel terör eylemi olarak verilmektedir.

Terör ve şiddet literatüründe kavramsallaştırmalar konusunda da önemli sorunlar göze çarpmaktadır. Şiddet grupları ile demokratik yapılar, aynı sıfatla nitelenebilir.

mektedir. Bunun tipik örneklerinden biri, “**islamist**” (islamcı) kavramında karşımıza çıkmaktadır. Hem meşru demokratik siyaset yapanlara hem de terör örgütü üyelerine “islamcı” denilmektedir. Elinizdeki kitap, bu hatalardan kaçınmaya çalışmış olmakla birlikte yaygın literatürün etkisiyle “**cihat**”, “islamcı”, “**mücahit**” gibi terimleri, siyasi yapıları ve terör gruplarını içine alacak şekilde sıkça kullanmıştır.

Batı’da yazılan terör kitaplarının çoğunda Müslüman coğrafyada meydana gelen olaylarla ilgili tespit, kavramsallaştırma ve tarihî perspektiflerle ilgili, örneklerdekine benzeyen genel hatalar göze çarpmaktadır. Tüm bu sorunların temelinde, özellikle Müslüman coğrafyada olan bitenler için terör araştırmalarına dair betimleme, perspektif, literatür ve kavramların dışarıdan ve uzaktan bakanlar tarafından oluşturulmuş olması yatmaktadır. Batı kavramsallaştırmasının çoğu, Müslüman dünyada olanları tam olarak ifade etmemektedir. Ayrıca genel olarak terör kitaplarının belirli bölümlerinde uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi ve terör çalışmaları açısından uygun ve tutarlı olmayan kullanımlara rastlanmaktadır. Örneğin bu kitabın 11. bölümünde işkence ile ilgili tabloda işkencenin, ahleken kötü olmasına rağmen terörle mücadele için zorunlu bir yol olduğu (s. 303) belirtilmiştir. Oysa siyasette ve terörle mücadelede meşru ve gayri meşru olmayı belirleyen en temel ölçütlerden biri, temel insani haklara bağlı kalmaktır.

Bu kitabın, böylesi hatalardan uzak durma konusunda belirli bir hassasiyet gösterdiği söylenebilir. Nitekim Batıda yazılan birçok terör kitabında dini kavramlar, sürekli şiddet ve terör içerikli terimlerle birlikte özensiz şekilde kullanılmıştır; oysa bu kitapta **büyük cihat** ve **küçük cihat** ayırımına dayalı açıklamalarda görüleceği gibi (s. 184) dini terimlerin otantik anlamlarının asıllarından kopatılarak tahrip edildiğine dikkat çekilmiştir. İlginç şekilde, terör kitaplarında yerleşmiş olan terimlerden dolayı bu tür hatalardan kaçınmanın zor olduğunu fark ettik. Bu nedenle uygun olmayan kullanımları tespit ettiğimiz kısımlara yayınevi notu ekledik ve açıklamalar getirdik.

Şunu özellikle vurgulamak isteriz: Bu hatalar, elinizdeki kitabın terör olgusunu ele almadaki başarısını gölgelemiyor; aksine bu kitap, en iyilerden biri. Kitabın 2016 edisyonu olması, ayrıca güncelliği nedeniyle onu cazip kılıyor. Temel sorun, Müslüman dünyanın kendisini tanımlamasındaki ve olayları kavramlaştırmasındaki eksikliğidir. Terör gibi kritik, karmaşık ve çok yönlü bir olgu ele alınırken birbirini denetleyecek veya okuyucuların çarpaz okumalar yapmasını sağlayacak referans ve perspektif çeşitliliğine ihtiyaç vardır. Bunu yapmak için de başlangıç metinlerinin olması gerekir ve bu kitabın, bu ihtiyacı karşılamasını umut ediyoruz.

Kitabın Türkçe olarak basılması için iki ay gibi kısa bir zaman dilimi içinde zorlu ve titiz bir çalışma süreci geçirdik. Bu süre içinde çeviriyi gerçekleştiren İhsan Çapcıoğlu’na ve Bahadır Metin’e; kitabın iç ve kapak tasarımlarını kısa zamanda yapan Emre Turku ve Mesut Koçak’a; zor zamanlarda yardımlarını esirgemeyen Özlem Çağlar Yılmaz, Ahmet B. Arpa ve Burcu Kırbaş’a teşekkürü, yerine getirilmesi gereken bir borç olarak görüyoruz.

Hasan Üücel Başdemir
Ankara
Şubat 2017

Önsöz

Terörizm: *Kavramlar ve Kuramlar*'ın dördüncü baskısına hoş geldiniz. Bu baskı, terörizm araştırmasının eğitim kalitesini artırmak için çeşitli açılardan gözden geçirilmiştir. *Terörizm: Kavramlar ve Kuramlar*'ın dördüncü baskısı önceki baskılarıyla aynı ruhla, terörizm araştırmasının eğitim kalitesini artırmak için temel bir ders kitabı olarak tasarlanmıştır. Modern terörist şiddet olgusunu keşfetmek ve özel öğretim ihtiyaçlarına göre uyarlanmış ilave kaynakları kullanmak isteyen öğrenciler ve profesyoneller için özlü bir kitaptır. Okuyucular, terörizmin doğasını sınıflarına veya mesleki programlarına en uygun şekilde anlamak için sağlam bir temel edineceklerdir.

Bu kitap ayrıca, terörist şiddeti anlamada temel uzmanlığa ihtiyaç duyan üniversite öğrencileri ve profesyoneller için de bir kaynak olarak tasarlanmıştır. *Terörizm: Kavramlar ve Kuramlar*'ın dördüncü baskısının içeriği, terör, iç güvenlik, uluslararası güvenlik, adli ceza idaresi, politik çatışma, silahlı çatışma ve sosyal ortamlar gibi belirli eğitim programları için seçilen akademik ve mesleki kurslara yöneliktir. Bu kitap, güvenlik araştırmaları, adalet yönetimi, terörizm sosyolojisi, çatışma çözümü, siyaset kuramı ve sosyal bilimlerdeki diğer eğitim konularını kapsayan çeşitli derslere ve seminerlere dâhil edilebilir. Amaçlanan eğitim düzeyi, lisans ve yüksek lisans öğrencileri ile terörizmi anlama ihtiyacı duyan profesyoneller içindir.

Herhangi bir önkoşul önerilmemekle birlikte, siyaset bilimi, yönetim, adalet yönetimi, sosyoloji, tarih ya da felsefe gibi alanlardan birinde temel bilgilere sahip olmak yararlı olacaktır.

Eğitmenler ve öğrenciler tarafından kolayca anlaşılacağı üzere, *Terörizm: Kavramlar ve Kuramlar*'ın dördüncü baskısı, terörizm, siyasal şiddet ve iç güvenlik konuları arasındaki bağlantıları araştırmak için ideal bir ders kitabıdır. Kitabın bu konulara kolayca uyarlanabilmesi, öğretim elemanlarının kitap etrafında çeşitli eğitim paketleri tasarlayabileceği anlamına gelir. Bu özelliğiyle, dördüncü baskı, çok yönlü bir kaynaktır.

GENEL DERS BİLGİLERİ VE PEDAGOJİ

Terörizm: Kavramlar ve Kuramlar'ın dördüncü baskısı, okuyuculara, özellikle II. Dünya Savaşı sonrası dönemi ele alarak, çağdaş dönemde terörizmi tanıtmaktadır. Bu kitap, birçok insanın terör şiddeti olarak niteleyebileceği eylemleri yapan uluslar, hareketler ve bireylerin bir incelemesini sunmaktadır. Ayrıca, terörizmin II. Dünya Savaşı sonrası dönemde var olan birçok türüne yönelik de bir araştırmadır. Terörizmin aşırı-likçi ideolojiler, hoşgörüsüzlük ve milletlerin ve halkın hayatındaki travmatik olaylar gibi temel nedenlerini ciddi bir şekilde ele almaktadır.

Dördüncü baskının pedagojik yaklaşımı, okuyucularda eleştirel düşünmeyi teşvik etmek üzere tasarlanmıştır. Öğrenciler, profesyoneller ve eğitimciler, her bölümün daha önceki bölümlere dayanan ve her konunun okuyucunun bilgisini kademeli olarak artıran bir öğretim dizisini izlediğini görecektir. Bölümlerde aşağıdaki özellikler bulunur:

- **Bölüm Tanıtımı:** Her bölüm incelenen konuya genel bir bakışla tanıtılmaktadır. Bu, her bir bölümün konusunu ders kitabının daha geniş temalarına dâhil etme perspektifi sunmaktadır.
- **Bölüm Perspektifleri:** Bölümler, her bölümün konusuyla alakalı insanları, olayları, örgütleri ve hareketleri araştırmaya odaklanmış bakış açılarını içermektedir.
- **Bölüm Özeti:** Sonuç kısmındaki tartışmalar her bölümün ana temalarını özetlemektedir.
- **Tartışma Kutuları:** Tartışma Kutuları kışkırtıcı bilgiler sunmakta, eleştirel düşünmeyi ve daha fazla tartışmayı teşvik etmek için zorlayıcı sorular ortaya atmaktadır.
- **Anahtar Kelimeler ve Kavramlar:** Her bölümde, inceleme ve tartışma için, tanıtılan önemli kelimeler ve fikirler listelenmiştir. Bunlar, kitabın Sözlük kısmında daha ayrıntılı olarak incelenmekte ve tanımlanmaktadır.
- **İnternette Terörizm:** Okuyucular ek internet kaynakları ve çalışma kaynakları için <https://edge.sagepub.com/martiness4e> internet tabanlı çalışma sitesine giriş yapabilirler.
- **İnternet Egzersizleri:** Öğrenciler, profesyoneller ve eğitimcilerin İnternet'te bulunan bilgileri keşfetmeleri ve tartışmaları için bölümlerin sonunda internet çalışmaları tasarlanmıştır.
- **Okuma Önerileri:** Her bölümün sonunda listelenen okuma önerileri, her bir konunun araştırılmasına ilişkin daha fazla bilgi sağlamaktadır.

BÖLÜM REHBERİ

Bu cilt, her biri birkaç bölümden oluşan üç tematik birim halinde düzenlenmiştir. Bağımsız bölümlerin ardından ekler ve bir sözlük gelir.

Ana Bölüm I: Terörizmi Anlamak: Kavramsal Bir İnceleme

Kitabın ilk ana bölümü, terörizmin tanımları ve şiddet yanlısı siyasi aşırılıkçılığın temel nedenleri hakkında kapsamlı bir tartışmadır. Okuyucular terörizmi tanımlamak ve terörist davranışların çeşitli sebeplerini anlamak için kapsamlı, bağlamsal ve eleştirel beceriler geliştirirler. Tartışmada, düşmanlar arasındaki bilgi savaşı ve kitle ile-

tişim araçlarının rolü de yer almaktadır. Okuyucular, eylem ve silahlı propaganda ile propaganda kavramlarının tarihsel olarak aşırılıkçı şiddet ile nasıl ortaklaşa çalıştığını keşfedeceklerdir.

Bölüm 1. Terörizmin Tanımı

Bu bölümde, bazı grupların, hareketlerin ve bireylerin neden terörist ya da özgürlük savaşçısı olarak tanımlandıklarının altında yatan nedenler araştırılmaktadır. Aşırılıkçılığın özellikleri tanımlanmakta ve araştırılmakta, aynı zamanda radikal ve tepkisel ideolojik eğilimler karşılaştırılmaktadır. Terörizm, resmi tanımlara örnekler verilerek, Amerikan bağlamı gözden geçirilerek ve çeşitli terörizm türleri özetlenerek tartışılmaktadır. Okuyuculara, tanımsal sorunlar için sorun teşkil eden terörizm perspektifleri tanıtılmaktadır.

Bölüm 2. Tarihsel Perspektifler ve İdeolojik Kökler

Bu bölümde modern terörizmin tarihsel ve ideolojik kökenleri incelenmektedir. Tarihsel perspektifler, kitap boyunca kullanılan kavramsal temalar bağlamında ele alınmaktadır. Modern terörist şiddetin ideolojik temelleri de kısmen tartışılmaktadır. İdeolojik şiddetin niteliklerinin yanı sıra, aşırı sol ve aşırı sağ terörizmin sebepleri de tanımlanmaktadır. Her iki ideolojik kutup 20. yüzyılda ayrılmaz bir şekilde birbirine dolanmış olduğu ve taraflar 21. yüzyılda da aktif olmaya devam ettikleri için, okuyucular sınıf mücadelesi, ulusal kurtuluş, düzen ve ırk ideolojilerinin önemini kavrayabilmelidir. Bu bölüm aynı zamanda bölgesel ideolojik terörizm örneklerini de tartışmaktadır.

Bölüm 3. Terör Şiddetinin Nedenleri

Okuyucular, terörizmle ilişkili olan bireylerin ve grupların kişisel ve grup geçmişlerindeki merkezi faktörleri tanırlar. Siyasal irade, sosyolojik açıklamalar ve psikolojik açıklamalar da dâhil olmak üzere, aşırılık yanlılarının ve terörizmin çeşitli sebepleri araştırılmaktadır. Batı ve müttefiklerinin 11 Eylül 2001 sonrası terörle mücadele yöntemlerine tepki olarak yeni bir terörist kuşağın gelişimi incelenmektedir.

Bölüm 4. Terör Şiddeti ve Medyanın Rolü

Bu bölümde, modern siyasal şiddet çağında medyanın ve kitle iletişiminin merkezi rolü değerlendirilmektedir. İlk önce, terör ortamları bağlamında kitlesel iletişim ve haberciliğin doğası tartışılmaktadır. Ayrıca medyada uygun şekilde yer almak için manipülasyon savaşları da araştırılmaktadır. Okuyucular, özellikle, bilgi teknolojilerinin ve medyanın modern teröristlerce manipüle edilmesini değerlendirebileceklerdir. Medyanın yasal ve idari olarak birtakım düzenlemelere tabi olmasının etkinliği hakkında bir tartışma da sunulmuştur.

Ana Bölüm II: Terör Ortamları

Ana Bölüm II'de, okuyuculara, siyasal şiddetin tarihsel ve modern örneklerini eleştirel olarak değerlendirecek ve anlayabilecek beceriler geliştirerek terörün birçok tezahürü hakkında bilgi verilmektedir. Özellikle, devlet ve muhalif terörizmi tartışılmakta ve karşılaştırılmaktadır. Muhalif teröristlerin cephaneliklerinde yüksek verimli silahların bulunup bulunmadığına ilişkin bir inceleme yapılmaktadır. Ayrıca dini motifli ve uluslararası

terörizm arasındaki ayrımların nasıl yönlendirileceği konusunda okuyuculara rehberlik edilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yurtiçi terörizm de incelenmektedir.

Bölüm 5. Devlet Terörizmi

Bu bölümde devlet tarafından yapılan baskı ve terör araştırılmaktadır. Dış politika olarak terörizm ve iç politika olarak terörizm ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır. Devlet terörizminin önemli örnekleri arasında Kamboçya'daki Kızıl Kmerler ve Sudan'daki Janjaweed savaşı ile hükümet arasında ilişkiler bulunmaktadır.

Bölüm 6. Muhalif Terörizmi

Bu bölümde, muhalif hareketlerden kaynaklanan terörizm eleştirel olarak değerlendirilmektedir. Birkaç tipoloji ve Yeni Terörizmin ahlâkı araştırılmıştır. Son olarak, devlet karşıtı muhalif terörizm ve toplumsal terörizm üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulmaktadır. Önemli örnekler, günümüzde aşırılık yanlıları tarafından çocuk askerlerin kullanılması ve Rusya'ya karşı Çeçen direnişi sırasındaki terörizmdir.

Bölüm 7. Dini Motifli Terörizm

Bu bölümde, dini motifli terörizmin tarihsel ve modern kökleri ile özellikleri değerlendirilmektedir. Amaç, konuyla ilgili eleştirel tartışmalar yapmak ve bunun için bağlamsal bir perspektif geliştirmektir. Dini motifli terörizm o kadar belirginleşti ki, okuyucuların bunun farklı tezahürlerini araştırmaları ve örnekleri bölgesel bağlamda anlamaları önemlidir.

Bölüm 8. Uluslararası Terörizm

Bu bölümde, uluslararası terörizm ile ilgili güncel ve tarihsel örnekler verilerek, uluslararası terörizmle ne kastedildiği ve terörist saldırıların nedenleri araştırılmaktadır. Hem uluslararası terörizm ağları olgusu hem de vatansız devrimciler kavramı tartışılmaktadır. Bu bağlamda, okuyucular, El Kaide örneğini model olarak benimseyen gruplardan ve ağlardan ortaya çıkan yeni tehditleri değerlendirebileceklerdir.

Bölüm 9. Amerika Birleşik Devletleri'nde Yurtiçi Terörizm

Bu bölüm, II. Dünya Savaşı sonrasında Amerika'daki terörizm hakkında genel bir perspektif sunmaktadır. Siyasal şiddetin arka planı incelenmekte ve Amerika Birleşik Devletleri'nde solcu ve sağcı terörizm hakkında ayrıntılı bir tartışma sunulmaktadır. Bu bölümde ayrıca, uluslararası terörizm ve günümüzde sağcı, solcu ve dini motifli aşırılık yanlılarından kaynaklanan şiddet ihtimalleri değerlendirilmektedir.

Ana Bölüm III: Terörist Savaş Alanı

Ana Bölüm III'te, terörle mücadele ve terörist ortamlara verilen tepkiler de dâhil olmak üzere terörizmle ilgili pratik konular ele alınmaktadır. Okuyucular, iç güvenlik kavramının ABD ve diğer ülkelerde nasıl uygulandığını araştırabilecektir. Ayrıca terörizmin geleceği de incelenmektedir.

Bölüm 10. Terörle Mücadele ve Terörizmle Savaş

Bu bölümde, terörle mücadele seçenekleri ve güvenlik önlemleri araştırılmaktadır. Güç kullanımı, savaş dışındaki uzlaştırıcı operasyonlar ve hukuksal tepkiler gibi

çeşitli tepki kategorileri değerlendirilmektedir. Yakalanan şüphelilerin durumu ve davranışları gibi çağdaş tartışmalar araştırılmaktadır.

Bölüm 11. İç Güvenlik

Bu bölümde, okuyuculara Amerika Birleşik Devletleri'nde iç güvenlik konusunda temel bir tanıtım sunulmaktadır. Ülke güvenliğine yönelik bağlamsal bir bakış açısı hazırlanmakta, kavram tanımlanmakta ve iç güvenlik bürokrasisinin görevleri açıklanmaktadır.

Bölüm 12. Gelecekteki Eğilimler ve Tahminler

Okuyucular, terörizmin yakın geleceğiyle ilgili tahminlerde kullanılabilir eğilimleri ve diğer faktörleri eleştirel olarak değerlendirmeye teşvik edilmektedir. Bu bölümde özellikle, terörizmin geleceği ile ilgili kısa vadeli tahminlerle ilgili yeni tartışmalar ve veriler sunulmaktadır. İdeolojik terörizm, dini motifli terörizm, uluslararası terörizm, kadınlara yönelik siyasal şiddet ve cezai terörün yakın gelecekle ilgili yeni meseleler ve olası senaryolar sunulmaktadır.

BU BASKIDAKİ YENİLİKLER

Bu baskıda güncellenmiş bilgiler ve diğer değişiklikler görülebilir. Terörist amaçlar, taktikler, hedefler ve silahlarla ilgili ayrıntılı bilgiler Bölüm 1 ve 6'da yer almaktadır. Güncellenmiş teorik ve tarihsel bilgiler Bölüm 2, 6 ve 7'ye dâhil edilmiştir. Ana Bölüm II'deki tüm bölümlere güncellenmiş bilgi ve veriler eklenmiştir. Bölüm 11'deki iç güvenlik tartışması güncellenmiştir.

YARDIMCI KONULAR

Terörizm kitabının bu yeni baskısı, öğretim elemanlarının derse hazırlıkları ve öğrencilerin öğrenimini tamamlamak için çeşitli yardımcı malzemelerle birlikte sunulmuştur.

SAGE edge, hem öğretmenleri hem de öğrencileri eğitim ve öğretimin en ileri noktasında tutan inceleme, çalışma ve daha ileri araştırmalar için etkileyici bir dizi ücretsiz araç ve kaynaktan oluşan sağlam bir çevrimiçi ortam sunmaktadır.

Çevrimiçi Ekler

<https://edge.sagepub.com/martiness4e>

Bu internet sitesinde, ABD devlet kurumları tarafından yayınlanan iç güvenlik analizleri ve istihbarat tahminleri bulunmaktadır. Terör olaylarının tarihsel örneklerini detaylandıran bir ektir.

Öğretmen Kaynakları Sitesi

<https://edge.sagepub.com/martiness4e>

Bu internet sitesi, öğretmenlere, PowerPoint ders slaytları, internet kaynakları, tartışma soruları, belgesellerin ve filmlerin listesi, video kaynakları ve daha pek çok konuda kitap materyalini tamamlayacak çeşitli kaynaklar sunmaktadır. Ayrıca Microsoft Word formatında, cevaplar ve sayfa referansları içeren çoktan seçmeli soruların

yanı sıra her bölüm için kısa cevap ve yazılı soruları da içeren bir soru bankası da sunulmuştur.

İnternet Tabanlı Öğrenci Çalışma Sitesi

<https://edge.sagepub.com/martiness4e>

Bu internet tabanlı öğrenci çalışma sitesi, öğrencilerin kitap içeriğini anlamalarını sağlamak için çeşitli ek kaynaklar sunmaktadır. Öğrenimlerini bir adım daha ileri götüren bu site, SAGE dergi makaleleri, internet kaynakları, video kaynakları, eFlashcardlar ve ekler gibi kapsamlı eğitim materyalleri içermektedir.

ANA BÖLÜM I

Terörizmi Anlamak

Kavramsal Bir İnceleme

Asimetrik savaş. Bağdat'ın son derece güvenli Yeşil Bölgesi'nde bir bombalı aracın kalıntıları. Irak'taki savaşın 2003 sonrası ayaklanma döneminde, ABD tarafından işgal edilen bölgeye bir intihar bombacısı saldırı düzenledi.

ABD Savunma Bakanlığı

Terörizmin Tanımı

TERÖRİZM, NASIL TANIMLANIRSA TANIMLANSIN HER ZAMAN TOPLUMLARIN istikrarına ve sıradan insanların barışına meydan okumuştur. Modern çağda, terörizmin etkisi, yani terörize etme yeteneği, teröristlerin vurduğu alanlar veya bölgelerle sınırlı değildir. İçinde bulunduğumuz televizyon, İnternet, uydu iletişimleri ve küresel haber yayınları çağında, terör olaylarının görüntüleri bir anda yüz milyonlarca insanın evlerine yayılıyor. Terörist gruplar, bu görüntülerin gücünü anlıyor ve mümkün olduğunca kendi lehlerine yönlendiriyorlar. Aynı zamanda terörist devletler de anlık bilginin gücünü tam olarak değerlendirebilmekte ve böylece kendi davranışları ile ilgili raporları kontrol etmeye çalışmaktadırlar. Birçok açıdan 21. yüzyılın başlangıcı küresel terörizm çağıdır.

Bazı siyasi şiddet eylemleri açıkça terör eylemidir. İnsanların çoğu, siyasi olarak motive edilmiş pazar yeri bombalamaları, düşman sivillerin katledilmesi ve hükümetlerin işkenceyi rutin olarak kullanmasının terörist eylemler olduğunu kabul eder. Bununla birlikte, terörizm konulu çalışmamıza başlarken, birçok tanımsal belirsizlikle karşılaşacağımızı takdir etmek gerekir. Siyasi şiddet, kişilerin ideolojik, ırksal, dini motifli veya ulusal çitin hangi tarafında oturduğuna bağlı olarak, ya tam anlamıyla bir terörist barbarlık ya da ulusal kurtuluş için bir özgürlük mücadelesi olarak yorumlanabilir. Bu alanlar, takip eden bölümlerde incelenecektir.

Bu bölümde, terörizm ile ilgili tanımlayıcı konular incelenmiştir. Okurlar, bu konulardaki ayırıcı detayları soruşturacak ve “bir kişinin teröristinin başka bir kişinin özgürlük savaşçısı” olduğunu savunmanın tanımlayıcı tartışmada önemli bir faktör olduğunu öğreneceklerdir. Unutulmamalıdır ki, bu tartışma, pratik ve gerçek hayatta bir çerçeve içerisinde gerçekleşir - başka bir deyişle, bazı siyasi, dini veya azınlıkçı, milliyetçi inanç ve davranışlar öylesine acımasızdır ki bunların sadece görüş farklılıkları olarak kabul edilemeyeceği, teorik olmayan bir gerçektir. Bazı şiddet olayları, özü

Fotoğraf 1.1

Usame bin Ladin. ABD Federal Soruşturma Bürosu'nun en çok aranan teröristler Web Sitesinden. Bin Ladin, 2 Mayıs 2011'de ABD Donanması Özel Kuvvetler Birliği tarafından yapılan bir baskın sırasında Pakistan, Abbottabad'da öldürüldü.

itibariyle kötü terörist şiddet eylemleridir. Örneğin, bugün *Yeni Terörizm*, kitle imha silahları tehdidi, hedef ayırt etmeme ve Birleşik Devletler'de 11 Eylül 2001'de, İspanya'da 11 Mart 2004'te; İngiltere'de 7 Temmuz 2005'te; Kuveyt ve Tunus'ta 26 Haziran 2015'te ve Nijerya, Suriye, Irak ve Pakistan'da tekrarlanan saldırılarda olduğu gibi kasıtlı olarak yüksek sayıda can kayıplarına neden olma çabaları ile nitelenmektedir. Hedef ayırt etmemek ve terörist yöntemlerin sivillere karşı kullanımı, bunları kullananlar tarafından hangi sebeplere dayanılarak savunulursa savunulsun, kabul edilemezdir. Yeni Terörizm, 2. Bölüm'de ayrıntılı olarak tartışılmaktadır.

Bu bölümde aşağıdaki konular incelenmiştir:

- Siyasal Aşırılıkçılığı Anlamak
- Resmî ve Gayri Resmî Tanımlar
- Terörist mi? Yoksa Özgürlük Savaşçısı mı?

SIYASAL AŞIRILIKÇILIĞI ANLAMAK

Terörizmin tanımlanmasına yönelik önemli bir adım, terörizmin nedenlerini anlamaktır. Bu nedenleri tanımlamak için, öncelikle aşırılıkçılığın tüm terörist davranışların birincil özelliği olarak önemli rolünü anlamalıyız.

Her bir terörist şiddet olayının ardında eylemciyi motive eden derinden bağlanmış bir inanç sistemi vardır. Bu tür sistemler, özünde hoşgörüsüzlükle nitelendirilen aşırılıkçı sistemlerdir. Bununla birlikte, unutulmamalıdır ki terörizm bu inançların şiddet içeren bir ifadesi olmasına rağmen, asla aşırılıkçılığın mümkün olan tek tezahürü değildir.

Aşırılık yanlısı eylemci fikrî tartışmaları desteklemek veya gazete yayınlamak gibi zararsız eylemlerde bulunabilir. Buna karşın, düşmanlarının normal günlük alışkanlıklarına karşı vandalizm uygulayabilir veya başka aksamalara neden olabilir. Bunlar, müdahaleci ve çoğu zaman yasa dışı olmasına rağmen, terörist eylemler olarak yorumlanamayacak siyasal ifade örnekleridir. Bu ve sonraki bölümlerde insanların çoğunun terör eylemleri olarak tanımlayacağı aşırı şiddet içeren davranışlar üzerine odaklanacağız. Öncelikle, terörizmin aşırılıkçı temellerinin genel özelliklerini kısaca incelemeliyiz.

Aşırılıkçılığı Tanımlamak

Aşırılıkçılık, “özellikle de siyasi konularda radikal görüşler, aşırı, gelişmiş” şekilde tanımlanır.¹ Karşıt çıkarılara ve farklı fikirlere karşı hoşgörüsüzlükle karakterize edilir ve terörist davranışlar için en önemli harekete geçme ve motivasyon kaynağıdır. Terörist olmak için sınırı aşan aşırılık yanlıları şiddet eylemlerini mantıklı ve haklı kılmak için her zaman uluslar, insanlar, dinler veya diğer çıkarılara yönelik asil dayanaklar geliştirirler.

Aşırılıkçılık, politik değerlerin radikal bir ifadesidir. Hem inancın içeriği hem de bunun ifade edilme tarzı, aşırılıkçılığın temelini oluşturur. Laird Wilcox bu niteliği şu şekilde özetlemiştir:

Aşırılıkçılık, içerikten çok tarz meselesidir... Çoğu kişi radikal veya alışılmışın dışında görüşlere sahip olmayı sürdürebilir ve yine de bunları az çok makul, rasyonel ve dogmatik olmayan bir şekilde savunabilir. Öte yandan, görüşleri siyasi ana akıma yakın olan ancak bunları tüyler ürpertici, uzlaşmaz, zorbaca ve belirgin şekilde otoriter tavırlarla sergileyen insanlarla da tanıştım.²

Aşırılıkçılık, terörizmin öncüsüdür. Başka bir ifadeyle söylemek gerekirse teröristlerin şiddet davranışlarını haklı çıkarmak için kullandıkları kapsamlı bir inanç sistemidir. Bu nedenle aşırılıkçılık, bir kişinin sahip olduğu inançlarının yanı sıra, bu inançları nasıl ifade ettiği ile nitelenir. Dolayısıyla, ne kadar saldırgan veya kınanabilir olursa olsun, kişinin düşünceleri veya kelimeleri tek başına terörizm eylemleri değildir. Sadece aşırılıkçı inançlarını şiddetle savunanlar teröristlerdir.

Şiddet Yanlısı Aşırılıkçıların Ortak Özellikleri

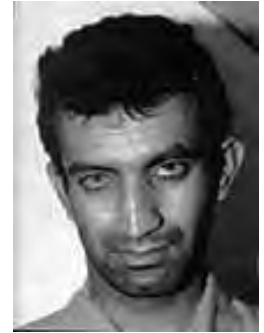
Şiddet içeren aşırılık yanlılarının sergilediği ortak özellikler, akademisyenler ve diğer uzmanlar tarafından tespit edilmiştir. Bu özellikler, bir hareketin belirli inanç sistemine bağlı olarak farklı şekillerde ifade edilir. Aşağıdaki ortak özellikler uzmanların tanımladığı özelliklerin özetidir ancak hiçbir şekilde kapsamlı bir envanter değildir.³

Hoşgörüsüzlük: Hoşgörüsüzlük, aşırılık yanlısı inanç sistemlerinin ve terörist davranışın ayırt edici özelliğidir. Gereğinin kesinlikle adil ve iyi olduğu düşünülür ve onunla aynı görüşte olmayanlar (ya da bazı konularda) muhalif olarak dışlanırlar. Teröristler, muhaliflerinden ayrılmak için rakiplerine bazı olumsuz veya alaycı etiketler yapıştırırlar. Bu nitelermeler çoğu kez kişiselleştirilir, böylece karşıt inanç sistemini veya sebebini sembolize eden bireyler belirlenir. Böylece, Soğuk Savaş döneminde, ABD başkanı, Amerikan yanlıları tarafından “özgür dünyanın lideri” olarak anılırken, Latin Amerika Marksistleri tarafından ise “Yankee emperyalizminin vücut bulmuş bir örneği” olarak anılıyordu.⁴

Ahlâki Mutlaklar: Aşırılık yanlıları ahlâki mutlakları benimsemekle, kendileri ile muhalifleri arasındaki çizginin iyilik ve kötülük arasındaki ayırım gibi açık olmasını amaçlarlar. Aşırılık yanlılarının inancı ya da gereğesi ahlâki açıdan tek doğru dünya görüşüdür ve başkalarına karşı ahlâki üstünlük kurmak için kullanılır. Şiddet yanlısı aşırılıkçılar böylece ezilen kitleleri özgürlüğe götüren, ahlaki ve etik açıdan saf, elitler haline gelir. Örneğin, aşırılık yanlısı teröristler genel olarak kendi tek doğru inançlarının diğerlerine göre üstün olduğuna ve inancın savunması için yapılan herhangi bir davranışın tam olarak haklı olduğuna inanırlar.

Yüzeysel Hükümler: Aşırılıkçı genellemeler, gereğelerin hedeflerini ve rakiplerin niteliğini basitleştirmek için yapılır. Bu genellemeler tartışılabilir değildir ve istisnalara izin vermez. Onların kanıtları, objektif verilere değil, bir inanç sistemine dayanır. Örneğin, etnik milliyetçiler genellikle rakip grubun tüm üyelerini geniş ölçüde olumsuz özelliklere sahip olarak sınıflandırırlar.

Yeni Dil ve Komplocu İnançlar: Dil ve komplolar düşmanı şeytan haline getirmek ve teröristleri inanç sisteminin parçası olmayanlardan ayırmak için yaratılmıştır. Bu nedenle aşırılık yanlıları gizli bir gündemi ve o gündeme bağlı hedefleri olan seçkin kişiler haline gelirler. Örneğin, bazı Amerikalı aşırı sağcı komplo destekçileri,

Fotoğraf 1.2

Remzi Yusuf, 1993'te New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'ne yapılan ilk bombalı terör saldırısının lideri ve beyneydi.

uluslararası bankerlere veya Siyonist İşgal Hükümetine (ZOG) kodlanmış referanslar kullanarak anti-Semitik inançlarını ifade etmektedirler. Neo-Nazi sağcılar, Avrupalı olmayan milletlere “Çamur Halkı” olarak atıfta bulunarak onları küçümsemektedirler.

Aşırılıkçıların Dünyası

Aşırılık yanlılarının aşırılık yanlısı olmayanlarla karşılaştırıldığında çok farklı ve bazen fantastik-dünya görüşleri vardır. Kendilerini bir gerçeğin koruyucusu veya bir mirasın gerçek vârisi olarak görürler. Sık sık gizli ve yarı mistik güçlerin kendilerine karşı saldırılar düzenlendiğine ve bu güçlerin dünya çapında felaketlere sebep olduğuna inanırlar. Örneğin, 11 Eylül 2001’den sonra dinsel aşırılık yanlıları arasında yaygın olarak inanılan bir komplo teorisi; saldırıların arkasında İsrail ajanlarının olduğu ve 4000 Yahudi’nin New York’taki Dünya Ticaret Merkezi’ni boşaltmaları için telefonla arandığı ve saldırı kurbanları arasında hiçbir Yahudi’nin olmadığıdır.

Geçmişte olduğu gibi, günümüzde de din genellikle aşırılık yanlısı eylemler için temel bir itici güçtür. Aşırılık yanlıları bir dini inanç sistemini benimsediğinde, dünya görüşleri iyi ve kötü doğaüstü güçler arasındaki mücadelelerden biri haline gelir. Kendilerini, Tanrı’nın iradesinin yorumuyla uyuşan doğru bir hayat yaşıyormuş gibi görürler. İnanç sistemine uymayanlar, tek gerçek inanca karşıdirlar. Buna göre yaşayanlar seçilmişler, uymayanlar ise seçilmemişlerdir. Davranışların bu şekilde yorumlanması, alta yatan sosyal veya politik ortamın unsurlarını içerir. Örneğin, Pakistan’da bir medrese öğrencisi “Usame [bin Ladin], İslam’ı kâfirlerin pisliklerinden uzak tutmak

BÖLÜM PERSPEKTİFİ 1.1: Bizler Klan Olarak İnanıyoruz ki

Kilisenin ve devletin ebedi ayırımına inanıyoruz:

Roma Katolikliği, kilise ve devletin birliğini ve devletin kilisenin kontrolü altında olduğunu öğretir. . .

Her Roman Katolik, Roma Papa’sına bağlıdır ve Katoliklik, kişinin bu bağlılığının ülkesine olan bağlılığından daha üstün olduğunu öğretir. . .

Beyaz ırkın üstünlüğüne inanıyoruz:

Klan, Amerika’nın beyaz adamın ülkesi olduğuna ve beyazlar tarafından yönetilmesi gerektiğine inanmaktadır. Yine de Klan, zenci karşıtı değil, zenci’nin dostudur.

Klan, beyaz ve renkli ırkların karıştırılmasına sonsuza dek karşıdır. İncancımız: Beyaz adam beyaz, siyah adam siyah, sarı adam sarı, kahverengi adam kahverengi, kırmızı insan kırmızı olsun. Renkleri Tanrı belirlemiştir. . .

Klan, İngilizler için İngiltere’ye, Fransızlar için Fransa’ya, İtalyanlar için İtalya’ya ve Amerikalılar için Amerika’ya inanmaktadır... Klan anti-Katolik, anti-Yahudi, anti-zenci, anti-yabancı değildir, Klan Pro-Testan ve Amerika yanlısıdır...

Klan olarak, kanla alınan özgürlüklerin bir Roma Haçı üzerinde çarpmıha gerilmesine asla izin vermeyeceğiz, beyaz ve siyah ırkların okullarımızda ya da başka herhangi bir yerde entegrasyonunu sağlamayacağız.

Kaynak: *The Principle of the United Klans of America*, Tuscaloosa, AL: Office of the Imperial Wizard, 1974; *Extremism in America: A Reader*, ed. Lyman Tower Sargent, New York: New York University Press, 1995, s. 139’dan alıntılanmıştır.